

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی کرمان

پژوهشکده
آینده پژوهی در سلامت

سنجش میزان بروز مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت در ایران در سال های قبل و بعد از طرح تحول سلامت به تفکیک پنجگانه های دارایی بر اساس نقاط برش مختلف

۳۵۱

نشریه
آینده
بهرتر
گامنامه علمی آموزشی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

Institute for Futures Studies in Health

اهم نتایج

- به طور کلی و همانطور که انتظار می رود نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن با حرکت از پنجگانه ۱ (فقرترین گروه خانوارها) به پنجگانه ۵ (ثروتمندترین گروه خانوارها) کاهش می یابد به صورتی که در تمامی سال های مورد بررسی میزان این شاخص در پنجگانه ۱ بالاترین و در پنجگانه ۵ پایین ترین میزان می باشد.

- نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت در تمامی پنجگانه ها در طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ به طور متوسط روند صعودی داشته ولی در برخی مقاطع نوساناتی را نیز نشان می دهد.

- شاخص نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت به طور میانگین در قبل از طرح تحول سلامت در مقایسه با بعد از طرح تحول سلامت در تمامی پنجگانه ها میزان پایین تری را نشان می دهد و این فاصله تقریباً در پنجگانه های میانی یکسان می باشد ولی در پنجگانه های ۱ و ۵ حالت کاهشی را نشان می دهد.

- بررسی جزئی شاخص نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت در سال های بعد از طرح تحول سلامت نشان می دهد که پنجگانه های میانی ۲ و ۳ و ۴ از نظر این شاخص رشد داشته اند اما پنجگانه های ۱ و ۵ از این نظر تقریباً کاهشی بوده اند. این کاهش البته در پنجگانه ۱ بسیار محسوس تر مشاهده می شود. این نتیجه نشان می دهد که هدف طرح تحول سلامت در کاهش نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت تنها در فقیرترین و ثروتمندترین گروه از خانوارها تا حدودی محقق شده است و هدف مذکور در بین خانوارهای طبقه متوسط تا سال ۱۳۹۵ هنوز تحقق نیافته است.

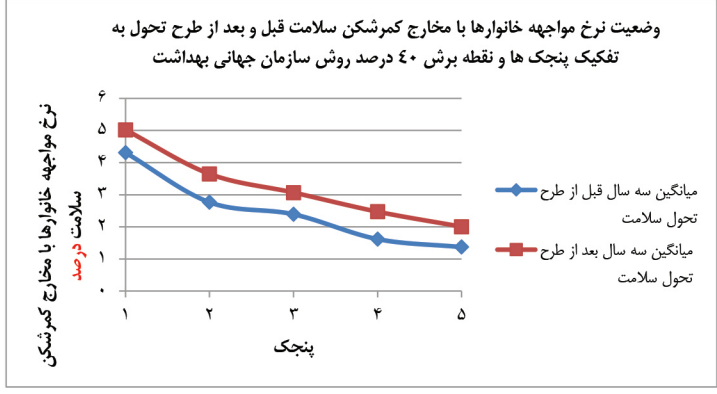
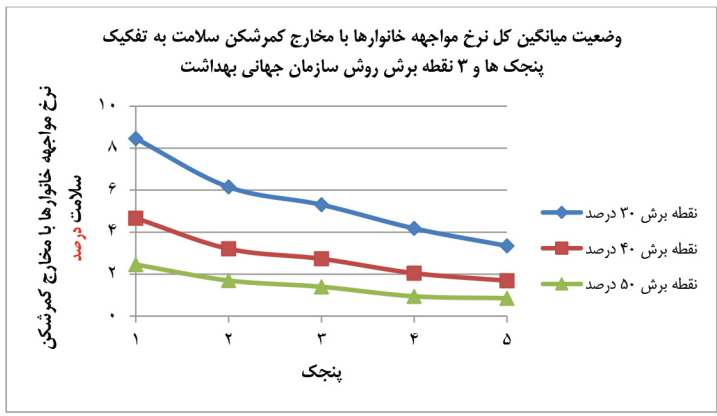
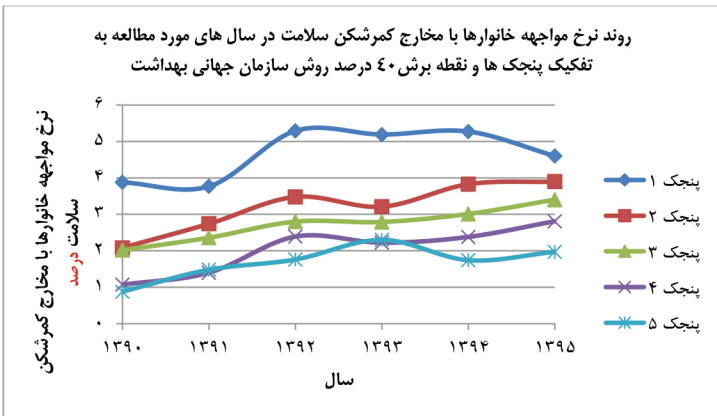
تاکنون مطالعات بسیار زیادی در سطح دنیا و در سطح کشور در خصوص نرخ مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن انجام شده است که به صورت کلی وضعیت خانوارهای شهری و روستایی را از نظر این شاخص مورد بررسی قرار داده است. با توجه به اینکه خانوارها از نظر سطح دارایی، درآمد و سایر خصوصیات در سطوح مختلفی قرار می گیرند بررسی شاخصهای مختلف رفاهی و اقتصادی و سلامتی خانوارها به تفکیک سطوح طبقه بندی شده می تواند اطلاعات کاربردی تری در اختیار سیاستگذاران و تصمیم گیرندگان قرار دهد.

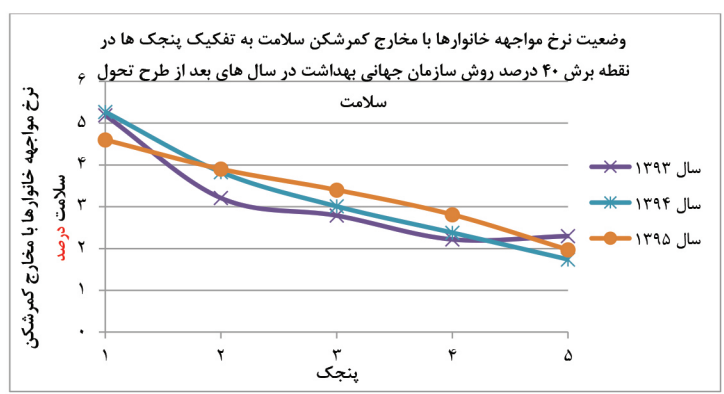
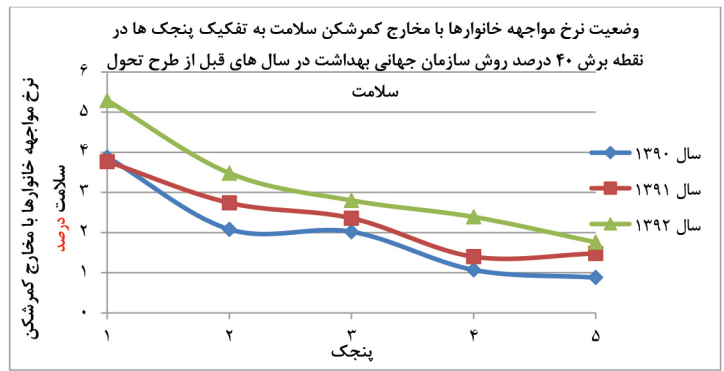
مطالعه ای در بازه زمانی قبل و بعد از طرح تحول سلامت در خصوص بروز و شدت مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن با استفاده از دو روش استاندارد سازمان جهانی بهداشت (سهم پرداخت از جیب از ظرفیت پرداخت خانوار) و همچنین روش بانک جهانی (بر اساس سهم پرداخت از جیب از مخارج کل خانوار) در نقاط برش مختلف برای خانوارهای ایران به تفکیک پنج گروه (پنجگانه ها) انجام شده است. معیار تفکیک خانوارها و قرار گرفتن هر خانوار در هر پنجگانه، شاخص دارایی خانوار بود که با استفاده از روش تحلیل مولفه های اساسی (PCA) بر روی داده های خام هزینه درآمد خانوار انجام شد.

جدول ۱: درصد مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت به تفکیک پنجم های دارای بر اساس نقاط برش متفاوت روش سهم ظرفیت پرداخت

سال	درصد مواجهه خانوارها با مخارج کمرشکن سلامت				
	نقطه ۱	نقطه ۲	نقطه ۳	نقطه ۴	نقطه ۵
۱۳۹۰	۳۰/۲۸	۱۹/۹۸	۱۶/۳۳	۱۰/۱۱	۷/۲۳
	۲۳/۲۳	۱۵/۳۱	۹/۹۶	۶/۵۸	۴/۴
	۲۰/۹۵	۱۲/۹۶	۸/۷۸	۵/۷۱	۳/۹۷
	۱۵/۷	۹/۵۹	۶/۲۱	۳/۸۲	۲/۳۶
	۱۰/۵	۶/۲۹	۴/۱۲	۲/۲۵	۱/۳
۱۳۹۱	۳۰/۸۴	۱۹/۸۵	۱۶/۰۳	۱۰/۰	۷/۳۴
	۲۵/۳۹	۱۶/۱۱	۱۰/۹۶	۷/۷۷	۵/۲۱
	۲۱/۲۳	۱۳/۲۱	۸/۳۷	۵/۵۵	۴/۰۲
	۱۶/۹	۱۰/۱۴	۶/۰۴	۴/۱۲	۲/۶۳
	۱۴/۶۱	۸/۲۸	۵/۲۱	۳/۷	۲/۵
۱۳۹۲	۳۴/۳۹	۲۵/۰۳	۱۷/۸۸	۱۳/۳۸	۹/۸۳
	۲۸/۶۱	۱۹/۱۳	۱۳/۴۳	۹/۸۵	۶/۸۵
	۲۴/۸۵	۱۷/۱۱	۱۱/۸۵	۸/۰۴	۵/۵۹
	۲۱/۷۴	۱۶/۱۸	۱۰/۱۴	۶/۹۹	۴/۹۶
	۲۱/۱۴	۱۳/۰۹	۸/۵۹	۵/۳۳	۳/۶۵
۱۳۹۳	۳۱/۴	۲۱/۵۱	۱۶/۶۴	۱۲/۴۴	۸/۷۸
	۲۷/۴۹	۱۸/۲۳	۱۲/۲۷	۸/۷۸	۶/۴
	۲۵/۳۳	۱۷/۰۸	۱۱/۴۴	۷/۶۷	۵/۵۴
	۲۳/۲۹	۱۶/۸۵	۱۰/۵۶	۷/۰۴	۵/۰۴
	۲۰/۶۶	۱۱/۸۴	۷/۶۱	۵/۰۲	۳/۹
۱۳۹۴	۳۲/۳۹	۲۲/۸۷	۱۶/۶۸	۱۲/۳۵	۹/۱۸
	۲۸/۶۹	۱۹/۶۹	۱۴	۹/۵۴	۶/۸
	۲۴/۸۴	۱۸/۲۴	۱۲/۵۸	۸/۵۵	۶/۱۲
	۲۲/۹۳	۱۵/۹۸	۱۰/۸۷	۷/۳	۴/۸۳
	۲۲/۳۴	۱۴/۱۲	۸/۲۶	۵/۳۶	۳/۶۹
۱۳۹۵	۲۹/۱۷	۲۱/۰۲	۱۵/۲۹	۱۱/۴۴	۸/۷
	۲۸/۹۱	۱۹/۱۱	۱۳/۱	۹/۶۴	۷/۲۲
	۲۵/۶۹	۱۶/۲۷	۱۲/۵۶	۸/۷۳	۶/۸
	۲۲/۶	۱۵/۴۱	۱۰/۴۲	۷/۴۲	۵/۲۳
	۲۰/۹۶	۱۳/۳۶	۹/۱۹	۵/۸۹	۳/۹۲
کل	۲۵/۳۳	۱۷/۱۸	۱۲/۲۱	۸/۶۶	۶/۲

نمودارها:

مراجع

Xu K. Distribution of health payments and catastrophic expenditures methodology. Geneva: World Health Organization; 2005.

O'Donnell OA, Van-Doorslaer E, Wagstaff A, Lindelow M. Analyzing health equity using household survey data: A guide to techniques and their implementation. Washington DC: The World Bank; 2008.

van Doorslaer E, O'Donnell O, Rannan-Eliya RP, Somanathan A, Adhikari SR, Garg CC, et al. Catastrophic payments for health care in Asia. Health Econ. 2007;16(11):1159-84.

Wagstaff A, van Doorslaer E. Catastrophe and impoverishment in paying for health care: with applications to Vietnam 1993-1998. Health Econ. 2003;12(11):921-34.

صاحب امتیاز: پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت
 مدیر مسئول: دکتر علی اکبر حقدوست
 سردبیر: دکتر رضا دهنویه
 نویسندگان این شماره: دکتر وحید یزیدی فیض آبادی، علی درویشی، دکتر محمدرحیم مهرالحسنی